

Praymer

Kadaut sa El Niño:
Hulaw, pagpasagad
ug pasismo sa rehimeng
Marcos

Edisyong Bisaya

Marso 2024

Pasiuna

U pisyal na nga gianunsyo niining Marso ang paghinay sa El Niño sa nasud ug sa tibuok kalibutan. Bisan pa man, wala kini nagpasabot nga luwas na ang masang mag-uuma ug katawhang Pilipino sa nagpadayong epekto ug kadaut sa hulaw. Gani, gidahum nga molungtad pa hangtud Mayo o Hunyo ang kadaut niini sa lain-laing bahin sa nasud.

Daghang umahan ang walay irigasyon hinungdan sa pakalaya sa mga pananum ug hingpit nga pagdaut niini. Daghang mga gialimahang mananap ang nawad-an og tigwayanan tungod sa pagkalaya sa mga sagbot ug ang uban namatay tungod sa sobrang kainit. Mikaylap usab ang mga kaso sa ubo, sip-on, hilanat ug uban pang mga balatian sa kawad-on sa mainum nga tubig.

Atubangan niini, hinay kaayo ug halos walay mahinungdanong tubag ang rehimeng US-Marcos sa reklamo sa mga mag-uuma. Niadtong Enero lang, gitukod sa iyang gubyrno ang gitawag niining “kumprehensibong” plano aron atubangon ang kadaut sa kalamidad. Ulahi na gani kaayo, gitudlo pa isip hepe sa “Task Force El Niño” si Department of National Defense Secretary Gilberto Teodoro.

Imbes nga alibyu ug suporta, dobleng paantus ang tubag niini sama sa gipagrabeng mga operasyong militar, pagpaulan og mga bomba ug bala ug pasistang pagpangatake sa kabanikanhan. Kini nga mga operasyong gitukmod sa bag-ong mando ni Marcos sa Armed Forces of the Philippines (AFP) nga “pukanon” ang mga yunit sa BHB sa mga natarang gerilya sa katapusan sa Marso, ang tanang "bertikal nga yunit" sa hukbo sa katapusan sa Hunyo, ug ang rebolusyonaryong imprastruktura sa kabanikanhan sa katapusan sa 2024. Nagbuhi kini og daghang bomba, bala og kanyon ug libuang mga bala batok sa nag-antus nga komunidad sa mga mag-uuma.

Lambigit niini, gipagula sa Kawanihan sa Impormasyon ng Partido Komunista ng Pilipinas ang maong praymer nga nagahisgot sa penomenong pangklima nga El Niño, mga epekto niini sa masang Pilipino ug tulubagon sa rehimeng US-Marcos ug mga kakunsabo niini sa pagpasagad sa kaayuhan sa katawhan.

1. Unsa ang El Niño?

Ang El Niño usa ka panghitabo sa klima nga nagpakita sa dili normal o sobra-sobrang pag-init sa ibabaw sa kadagatan (*ocean surface*) sa tunga-tunga ug sidlakang bahin sa Pacific Ocean. Sagad kining gakahitabo kada duha hangtud pito ka tuig, ug sagad nga molungtud og siyam hangtud 12 ka bulan. Ginaimpluwensyahan sa El Niño ang kumpas sa panahon ug pagkamugna sa mga bagyo sa lain-laing bahin sa kalibutan. Kasamtangan kining gakahitabo sa konteksto ug gambalay sa nagkausab nga klima (*climate change*) tungod sa mga aktibidad sa katawhan.

Nagbunga og lain-laing epekto ang El Niño sa mga rehiyon sa kalibutan. Mamahimong makasinati og grabeng hulaw o grabeng pag-ulan sa lain-laing bahin sa kalibutan. (*Lantawa: Kasagarang epekto sa El Niño sa mga rehiyon*)

Sugod 1900, aduna nay dili moubos sa 30 ka El Niño sa kalibutan. Labing malukpanon ang El Niño nga nahitabo niadtong 1982-1983, 1997-1998 ug 2014-2016. Lakip ang El Niño 2023-2024 sa lima ka pinakagrabe sa kasaysayan.

El Niño 2023-2024

Gideklara sa World Meteorological Organization ang pagsugod sa El Niño 2023-2024 niadtong Hulyo 4, 2023. Matud niini, labing grabe kini sa tunga-tunga sa Nobyembre 2023 ug Enero 2024 ayha hinay-hinay nga milurang. Bisan pa man, padayon kining makaapekto sa klima sa kalibutan sa umalabot nga mga bulan nga magpagrabe sa kainit tungod sa pagtipun-og sa *greenhouse gas* sa atmospera. Lakip ang El Niño 2023-2024 sa mga hinungdan kung nganong narekord ang 2023 isip pinakainit nga tuig sa kasaysayan. Gilauman nga mosangput pa kini sa taas nga temperatura karong Marso hangtud Mayo-Hunyo.

2. Epekto sa Pilipinas

Kasagarang epekto sa El Niño sa Pilipinas ang hulaw. Lakip ang Pilipinas sa mag-antus sa pinakagrabeng epekto niini tungod sa *climate change*. Miigo karon ang El Niño sa 67 ka prubinsya sa walo ka rehiyon sa nasud. Gibanabanang moabot sa 70-76 ka prubinsya sa mosunod pang tulo ka bulan ang maigo niini. Traynta (30) niini nga mga prubinsya ang nakasinati karon og hulaw.

Grabeng apektado sa hulaw ang mga mag-uuma ug produksyon sa pagkaon sa nasud. Sa konserbatibong banabana sa Department of Agriculture niadtong Marso 18, mikabat na sa ₱1.75 bilyon ang kadaut sa agrikultura sa walo ka rehiyon. Apektado sa hulaw ang kapin 32,000 ka ektaryang umahan.

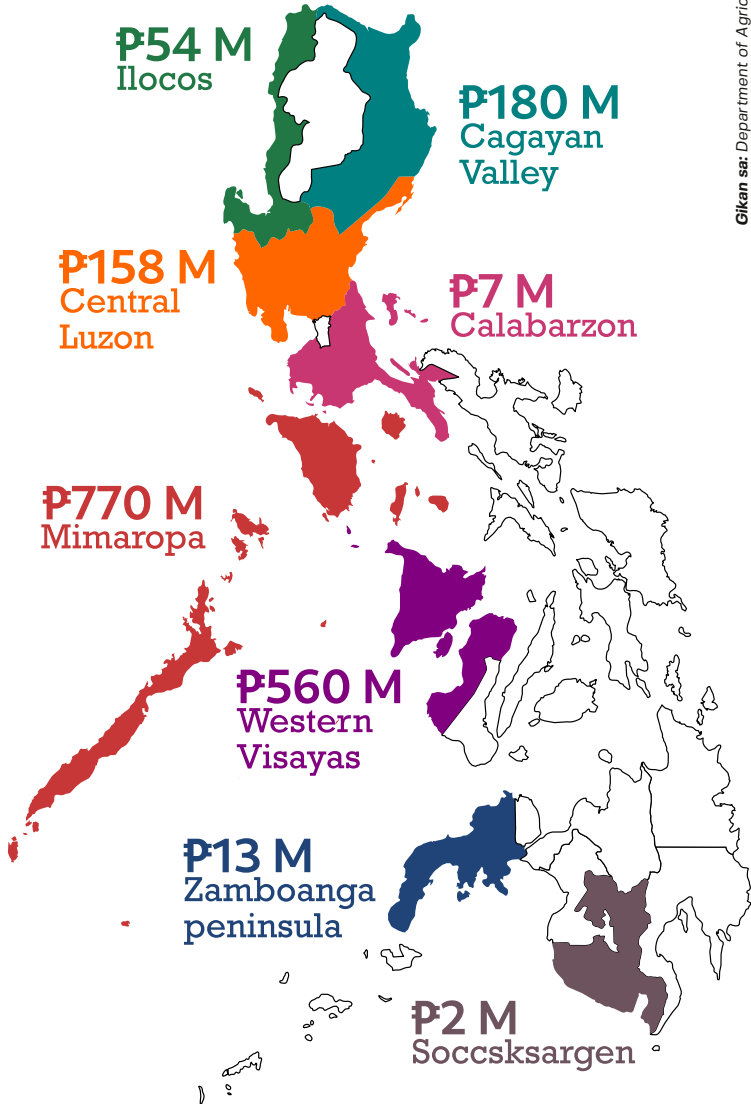
Pinakadaku ang kadaut sa mga humayan (₱1.1 bilyon sa 18,000 ka ektarya) sunod ang mais (₱317 milyon sa 11,000 ektarya). Gibanabanang 48,332 metriko tonelada sa humay ang nadaut samtang 18,966 metriko tonelada usab ang sa mais.

Pinakaapektadong rehiyon ang Region IV-B (Mimaropa), sunod ang Western Visayas, Cagayan Valley, Central Luzon, Ilocos, Zamboanga peninsula, Region IV-A (Calabarzon) ug Region XII (Soccsksargen). (*Lantawa: Apektadong mga rehiyon ug danyos sa agrikultura*).

Nagdeklara na og *state of calamity* ang pito ka lungsod sa Pilipinas tungod sa hulaw. Lakip dinhi ang Bulalacao ug Mansalay sa Oriental Mindoro; Looc, Magsaysay, ug San Jose sa Occidental Mindoro; Zamboanga City sa Zamboanga del Sur; ug Pio Duran sa Albay.

Tungod sa El Niño, mitataw ang klase-klaseng problema sa panglawas sa mga mag-uuma ug ilang mga pamilya. Sa Central Visayas pa lang, nataho ang 6,000 ka kaso sa sakit nga adunay kalambigitan sa El Niño niadtong Pebrero.

Apektadong mga rehiyon ug danyos sa agrikultura

Gikan sa: Department of Agriculture, Marso 18, 2024

Imperyalistang pagpanggun-ob sa kinaiyahan

Sa milabayng mga tuig, gipagrabe sa imperyalistang pagpangawakaw sa Pilipinas ang epekto sa El Niño ug uban pang mga kalamidad nga miigo dinhi. Lambigit ang mga langyawng kumpanya ug mga kasosyo niining burgesya-kumprador, dagkung agalong yutaan ug mga burukrata-kapitalista sa makawkawong mina, mga magun-ubong mga plantasyon, dagkung mga dam ug uban pang mga proyektong nagaguba sa kabukiran ug kalasangan.

Ang kalasangan sa nasud naglangkub na lang sa 7 ka milyong ektarya, nga katugbang sa 23.3% sa kinatibuk-ang kayutaan niini. Ginakunsidera kini nga peligroso sa kinaiyahan. Padayon nga migamay ang kalasangan sa nasud gikan dekada 1970 tungod sa mga pagpangtroso nga adunay pagtugot gikan sa reaksyunaryong gubyrerno.

Samtang, kapin katunga sa 14.2 milyong ektaryang kritikal nga *watershed* sa nasud ang dili protektado ilalum sa reaksyunaryong balaod. Gibanabanang 6.8 milyong ektarya niini ang bulnerable sa *deforestation* o pagkaupaw sa lasang, *biodiversity loss*, *erosion*, pagbaha, pagdahili sa yuta ug polusyon sa tubig.

Labaw usab nga midaku ang ginamina sa langyawng mga kumpanya sa kabukiran sa Pilipinas. Adunay 56 ka minahan (33 *nickel*, 12 bulawan, 4 *chromite*, 4 *iron*, 3 *copper*) sa nasud ug pito ka plantang nagaproseso niini kung asa tanang naprodyus pang-eksport. Niadtong unang tulo ka kwarto sa 2023, midaku og 7.28% ngadto sa ₱189.9 bilyon ang kantidad sa mga mineral nga gimina dinhi.

Nagpabiling pinakadakung minahan ang rehiyon sa Caraga, sunod ang Region IV-B ug Cagayan Valley. Sa Caraga, adunay duha ka minahan sa bulawan, usa sa *chromite*, 18 sa *nickel*, usa sa *hydrometallurgical processing plant*, ug usa sa *gold processing plant*. Nakatakda pang mag-abli ang gubyrerno og 12 ka proyekto sa mina karong unang katunga sa 2024.

3) Pagpasagad sa reaksyunaryong estado

Dili na bag-o sa Pilipinas ang El Niño, apan daw wala nagkat-on sa milabayng mga kasinatian ang reaksyunaryong estado.

- Niadtong El Niño 1997-1998, nataho ang kapin ₱5 bilyong pagkalugi sa produksyong pang-agrikultura nga milangkub sa kapin 600,000 ektaryang umahan.
- Niadtong El Niño 2014-2016, signipikanteng pagkalugi sa agrikultura usab ang nasinati nga mikabat og ₱15.2 bilyon kung asa 500,000 ektarya sa 57 ka prubinsya ug duha ka lungsod ang naigo.
- Niadtong 2019, mikabat og ₱7.96 bilyon ang nadaut sa agrikultura ug naapektuhan ang gibanabanang 247,610 ka mag-uuma ug mangingisda gikan sa lain-laing bahin sa nasud.

Bisan og kada siklo nga gakasinati sa nasud ang El Niño, walay gihimong mahinungdanong pagpangandam ang estado ug puro pagpaanyag nga proyekto ug pangpahumot lamang ang ginapatuman niini. Daghang higayon nga gipangwartahan kini sa mga pulitiko alang sa kikbak ug korapsyon. Labaw nga nagkagrabe ang mga kadaut niini tungod sa pagpabiling atrasado sa agrikultura, ug ang batakang problema sa kawad-on sa yuta sa masang mag-uuma sa nasud.

Sa panahon sa El Niño, napatataw ang hisgutanan sa kawalay irigasyon sa dagkung tipak sa mga umahan sa nasud ug proyekto alang sa rehabilitasyon sa mga natukod na. Tungod sa labing limitadong pasilidad sa irigasyon, sagad napasagdan ang mga mag-uuma sa mga uga nga yuta.

Sa konserbatibong datos sa NIA niadtong 2022, nataho nga 67.5% (o 2.11 milyong ektarya sa target nga 3.13 milyong ektarya) ang nahatagan niini sa serbisyon irigasyon luyo sa limpak-limpak nga pondong gigahin dinhi sa estado. Gani, posibleng mas daku pa ang kinatibuk-ang ihap sa yutang angayang suplayan og patubig sa nasud.

Gikan 2016 hangtud 2022, anaa sa 2.5% o 39,300 ektarya lamang ang tinuig nga abereyds sa paglapad sa irigasyon. Sa ingon niining tantos, molungtad og 25 ka tuig ayha maabot ang target niining 100% nga ang-ang sa irigasyon. Niini palang nga datos, tin-aw nga wala sa prayoridad sa NIA ug sa estado ang lokal nga produksyon sa pagkaon.

Gawas dinhi, apektado usab ang mga irigasyon sa kumbersyon sa yuta nga hinungdan sa pagsirado sa natural nga daluyan sa tubig ug natural nga kanal para sa irigasyon. Apektado usab ang patubig sa pagkadaut sa mga kabukiran ug kalasangan tungod sa imperyalistang pagpangawkaw. Kritikal sa nasudnong sistema sa irigasyon ang 14.2 milyong ektarya sa *watershed area* ug kinahanglan kining protektahan.

Higanteng dam, dili para sa irigasyon

Kasagarang ginahimong rason sa reaksyunaryong estado ang paghatag og serbisyong irigasyon aron himuon ang pagtukod sa mga higanteng dam. Sukwahi niini, ginagahin ang mga tubig nga natigum dinhi para sa komersyal nga gamit sama sa suplay alang sa pribatisadong mga *water distributor*, ug mga pribadong kumpanya sa industriya ug serbisyong pangkuryente sama sa mga *hydroelectric power generation*. Kasamtangang adunay 15 ka dagkung dam sa nasud.

Sa datos sa Philippine Statistics Authority (PSA) niadtong 2010 hangtud 2022, migamay ang bahin sa irigasyon sa paggamit sa tubig gikan 81% ngadto sa 75%, samtang ang para sa industriya misaka gikan 10% ngadto sa 15%, ug ang serbisyo gikan 9% ngadto sa 10%. Wala usab midaku ang bolyum sa tubig alang sa agrikultura (67.8 ngadto sa 67.9 BCM o *billion cubic meter*), samtang ang para sa kuryente midaku og 22% (110.8 ngadto sa 135 BCM) ug 117% (1.2 ngadto sa 2.7 BCM) alang sa distribusyon sa tubig mainum.

Pagkainutil sa rehimeng US-Marcos

Pipila ka bulan nang ginabalita sa DA ang paspas nga pagkaylap sa hulaw apan kulang kaayo ang gihimong lakang sa reaksyunaryong estado gawas sa mga pamahayag sa midya para sa ayuda, relip, *cloud seeding*, pag-ayo sa irigasyon ug panawagang magtipid og tubig. Naggahin man tuud og ₱30 bilyon, apan dakung bahin niini ang nakagahin sa pag-import og bugas. Wala sa prayoridad sa rehimeng Marcos ang pagsiguro sa panginabuhian sa masang mag-uuma.

Mga katungdanan sa palpak nga Task Force El Niño ni Marcos Jr:

Plano

Katotohanan

1. Pag-usab ug pagpalambo sa “Strategic El Niño National Action Plan”

- Usa ka karaang plano nga dili epektibo sa milabayng mga El Niño
- Unang gimugna niadtong panahon sa rehimeng Arroyo

2. Bantayan ang implementasyon sa hinanali ug panglahutay nga solusyon ug programa sa patubig, pagkaon, enerhiya, panglawas ug seguridad

- Kulang ang suporta sa mag-uuma, importasyon ang tubag sa kakulangan sa pagkaon
- Dili kumprehensibo ug ulahi kaayo ang mga programa

3. Pagsiguro nga tapuson ang tanang ginatukod nga mga proyektong imprastruktura alang sa patubig ayha mahuman ang Abril 2024

- Kulang kaayo ang pondong gigahin
- Hinay ang paglarga sa mga proyekto
- Tinubdan sa kikkbak ug kurakot sa mga pulitiko

4. Maglunsad og “lapad nga kampanya sa impormasyon” kalabot sa El Niño

- Ulahi na kaayo ang kampanyang impormasyon.

5. Regular nga magsumite og taho sa pagpatuman og mga programa ug palisiya para sa El Niño

- Kasagarang ginagamit ang terminong “whole of nation approach” sa mga tigum nga daw usa ka gyera ang gambalay sa pagbatok sa kalamidad.

6. Maghimo og “El Niño Online Platform” isip sentrong tigdawat og mga datos, panukiduki, dokumento ug uban pa.

- Walay pulos sa mga mag-uuma ug kabus.

Gianunsyo sa rehimen ang pagpalihok sa mga ahensya niini niadtong Abril 2023, lain pa niadtong Mayo 2023 ug ulahi niadtong Disyembre 2023, aron kuno atubangon ang El Niño. Walay nahimong paglarga ang maong mando, ug gisugdan lamang ang pag-atubang sa El Niño dihang gipagula ang Executive Order No. 53 niadtong Enero 19, tunga sa tuig human gideklara ang pagsugod niini. Gituboy sa rehimen isip mangulo sa gitukod nga Task Force El Niño si Gilbert Teodoro, kalihim sa Department of National Defense, usa ka departamento nga layo kaayo sa kinaiyahan o agrikultura.

Gianunsyo pa sa rehimeng US-Marcos niadtong Disyembre 2023 nga prayoridad nga lakang niini ang pagsiguro sa patubig alang sa mga mag-uuma atol sa El Niño 2023-2024. Nagsaad usab kining magtukod og mga “solar-powered irrigation units” alang sa mga umahan nga nakasandig sa pag-ulan, mga proyektong ginapondohan sa langyaw ug mga lokal nga burukrata, lakip ang pamilyang Marcos sa Ilocos Norte.

Naggahin usab ang rehimen og mumhong tig-~~₱~~5,000 alang sa ayuda ug subsidyo sa 2.3 milyong mag-uumang maapektuhan sa hulaw. Ginabandera usab niini ang limitadong ₱25,000 pautang ug ₱20,000 nga “insurance” nga mamahimong madawat sa matag apektadong mag-uuma o mangingisda. Naggahin usab kini og pondo alang sa pagtubag sa “climate change” nga walay direktang matabang sa masang mag-uuma sa hinanali nilang panginahanglan. Maluibon usab kining naggahin og pondo alang sa importasyon sa bugas.

Mas grabe, ginagamit karon ni Marcos ang El Niño aron maggahin og dakung pondo aron mokita og kikkak sa mga proyekto ug programa.

Pagkalugi tungod sa kawalay irigasyon

Walay katumanan ang mga saad ni Marcos sa Bulalacao ug Mansalay, Oriental Mindoro, kung asa apektado ang mga humayan ug sibuyasan tungod sa kawad-on sa ulan ug pagmala sa mga sapa nga nagasuplay og tubig sa mga umahan. Tungod walay irigasyon, nadaut ang mga tanum ug nalugi ang mga mag-uuma. Labaw silang nalubong sa utang ilabina nga taas kaayo ang ilang gasto sa produksyon.

Midoble, ug sa pipila ka higayon mitriple ang gasto sa mga mag-uuma nag-una sa pag-apas nga maluwas ang mga tanum sa pag-abang og mga *water pump*. Ang mga *solar-powered irrigation* nga gipanghinambog sa DA, bisan ang mga *drought-resilient seeds* nga ginaapud-apud niini halos wala napuslan sa mga mag-uuma, tungod kay una, walay irigasyon ang mga umahan.

Sa Bohol, bisan wala nalakip sa mga grabeng apektado sa hulaw, nabalaka ang mga mag-uuma sa epekto niini sa ilang umahan. Usa dinhi si Tatay Boying. "Lisud ang patubig tungod kay nagsalig lang kami sa ulan...sa ubang lugar may irigasyon, apan pipila lang ang nakapahimulos, pabor-pabor pa," sagsay niya.

Reklamo ni Tatay Boying, wala na gani siyay kita sa regular nga tingtanum labaw pa siyang maglisud tungod sa kulang nga patubig.

Dili moubos sa ₱11,000 ang kinatibuk-ang gasto niya sa kada siklo sa tingtanum. Nakaani siya og 456 kilo o 12 sakong humay, ug gikibhangan kini og 2 ka sako isip pangbayad sa agalong yutaan. Kung ibaligya, mokita lamang siya og ₱9,120 sa presyong ₱24 kada kilo sa humay. Tungod kay lugì kaayo, ug sa kamahal sa presyo sa bugas sa merkado, wala na lamang ginabaligya ni Tatay Boying ang ani.

Pagpaulan og bala ug bomba

Dili tubig ang gipaulan sa rehimeng US-Marcos sa kabanikanhan, kundili mga bala ug bomba. Atubangan sa kadaut sa El Niño, walay hunong ug labaw pang gipagrabe sa rehimen ang mga operasyong kombata sa militar, mga pwersang paramilitar niini ug sa pulis tungod sa bag-ong dedlayn nga hingpit nga puuhon ang rebolusyonaryong kalihukan sa kabanikanhan sa katapusan sa 2024.

Nangagpas ang AFP nga “tapuson” ang armadong rebolusyon aron labaw pang hatagag dalan ang magun-ubong imperyalista ug langyawng pagmina, mga plantasyon ug uban pang magun-ubong proyekto. Kini nga mga proyekto gipanghingusog sa mga

Sa isla pa lang sa Negros, dili moubos sa 70 ka kaso sa mga paglapas sa tawhanong katungod ang nataho gikan Enero. Katugbang kini sa halos usa ka kaso kada adlaw. Taliwala sa ilang pag-antus, gatusan ka milyong piso ang giusik-usikan sa AFP sa subsub ug sunud-sunod nga mga operasyon niini.

4. Hiniusang pagsukol sa masang mag-uuma

Atubangan sa pagkainutil sa rehimeng US-Marcos, anaa sa kamot sa masang mag-uuma ang tanang basihan aron papanubagon kini sa korapsyon, pagpasagad ug mga palisiyang nagpaantus kanila. Angayan nilang iduso ang gikinahanglang mga lakang alang sa kagyat nga alibyu para kanila, lakip ang pagpanghatag sa angayang pondong pang-ayuda o suportang pang-emerhensiya, pag-irog o kanselasyon sa pagbayad utang, dili pagbayad og abang sa yuta, ug pagpatuman sa mga hinanaling solusyon aron sulbaron ang problema sa tubig.

Dungan niini, kinahanglan usab nilang singilon ang reaksyunaryong estado sa pakigkunsabo niini sa mga imperyalistang kumpanya sa mina, plantasyon ug mga plantang pang-enerhiya nga nangawkaw ug miguba sa kalasangan nga maoy hinungdan sa grabeng epekto sa *climate change* sa nasud.

Atubangan niini, kinahanglang maghugpong ang mga mag-uuma aron buhion ang diwa sa pagtinabangay aron tapuson ang grabeng kalisud nga dala sa hulaw. Pinaagi sa ilang mga organisasyon, mamahimong planuhan ang malukpanong pagpalihok aron magtinabangay sa pagayo sa sistema sa irigasyon sa tagsa-tagsa nilang lugar, ug pagbahin-bahin sa agas sa tubig sa ilang mga umahan. Kadungan niini, kinahanglang ipanawagan sa mga mag-uuma ang tinuod nga reporma sa yuta isip malungtarong solusyon sa ilang pag-antus.

Kapit-bisig ang masa atubangan sa El Niño

Sa Negros Occidental, koordinado ug inang-ang ang plano sa mga kahugpungan sa mag-uuma sa pagpatuman sa kampanyang masa aron atubangon ang El Niño. Gisugdan na nila ang mga konsultasyon, pagtigum ug kampanyang pagtuon sa ang-ang barangay, ug target nilang palaparon hangtud ang-ang lungsod ug distrito.

Giandam nila ang usa ka petisyon kung asa nakasulat ang ilang panawagan sa gubyerno alang sa igong ayuda, pagkaon ug subsidyo sa produksyon. Barog nila, kung dili sila hatagan sa mahinungdanong tabang, andam silang hiniusang molihok alang sa dayalogo ug komprontasyon sa lokal nga mga ahensya.

Isip abag sa produksyon, gipalagsik sa mga mag-uuma ang *dagyaw-alayon* o hunglos, ang tradisyunal nga porma sa pagtinabangay sa pag-uma sa rehiyon.

Sa habagatang bahin sa Negros Occidental, gitakdang komunal nga umahan ang usa ka erya sa yutang malampuson nga naokupa sa usa ka kampanya. Ilang nauyunan nga mais ang itanum dinhi. "Pasiunang aspeto kini sa kooperasyon...among ginasunod ang gambalay sa "work points," pagpaambit sa mag-uumang misalmot. Matag gabii, ilang nauyunan nga ang grupo sa kababayan-an ang magbisbis sa maisan.

Nagbunga usab ang ilang pakighiusa ug gimbuhatong alyansa sa hatungang pwersa sa komunidad. Matud nila, dakung tabang ang suportang mga *hose* nga ilang nadawat. Kini ang ginagamit nila sa pagbisbis ilabina nga layo ang tinubdan sa tubig.

Gipamatud-an na usab mismo sa kasaysayan nga andam nga kolektibong molihok ang mga mag-uuma kung dili tubagon sa estado ang pagdaguok sa ilang tiyan.

2016: Barikada sa mga mag-uuma sa Kidapawan

Niadtong 2016, unum ka libong mga mag-uuma gikan sa lain-laing mga prubinsya sa Mindanao ang nagbarikada sa haywey ug mayor nga mga kalsada sa Kidapawan City, North Cotabato niadtong Marso 30 hangtud Abril 1 aron magduso sa lokal nga gubyrno sa 5,000 ka sakong bugas isip ayuda sa gikaatubang nga kagutom tungod sa El Niño. Panawagan usab nila ang mga binhi, abono ug pestisidyos para sa ilang mga pananum. Nakapailalum na kaniadto ang prubinsya sa *state of calamity* gikan pa Enero 2016.

Sa pipila ka hugna nga pakigdayalogo sa mga lider-mag-uuma sa gobernador sa prubinsya, insultong gihatagan ang mga nagbarikada og tig-3 lamang ka kilong bugas. Imbes nga tubagon ang ilang pangayo, giatake sila sa mga pwersa sa estado ug gipaulanan og bala. Tulo ka mag-uuma ang napatay ug kapin 100 ang nasamdan.

Nahimong tataw nga hisgutanang sa nasud ang nahitabong Kidapawan Masaker ug naghugpong sa daghang grupo aron makighiusa ug magdala og tabang ug ayuda sa mga mag-uuma. Saku-sakong bugas ang miabot kanila gikan sa pribadong mga grupo ug indibidwal, human sa pagkabutyag sa pagkainutil sa kanhing rehimeng US-Aquino II sa pagtubag sa kadaut sa El Niño.

Atubangan sa labaw pang nagkagrabeng kadaut sa El Niño sa daghang prubinsya, kinahanglang kolektibong singilon sa masang mag-uuma ang rehimeng US-Marcos. Ang iyang pagpasagad ug pasistang pag-atake labaw pang nagpadilaab sa kasuko sa masang mag-uuma ug nagtukmod kanila sa dalan sa protesta ug pagsukol.

Giandam sa:
Kawanihan sa Impormasyon
Partido Komunista ng Pilipinas

Marso 2024